

Digitalni tragovi

DIGITALNI TRAGOVI

- niz podataka koje za sobom ostavlja **korisnik interneta** (*svjesno ili nesvjesno; aktivno ili pasivno*) dok pretražuje, piše poruke, postavlja fotografije, videozapise, a najviše korištenjem društvenih mreža i putem povezanih uređaja...

VRSTE DIGITALNIH TRAGOVA:

AKTIVNI / NAMJERNI	PASIVNI / NENAMJERNI
<ul style="list-style-type: none"> kreiranja profila 	<ul style="list-style-type: none"> oni koji vode do profila (koji su nastali kada je profil kreiran)
<ul style="list-style-type: none"> objave na društvenim mrežama (tekst, slika, video), komentari ispod nekog videozapisa ili novosti na nekom portalu 	<ul style="list-style-type: none"> tragovi objava vlasnika profila (tekstualni i slikovni sadržaji i sl.) stranice broje koliko često ih posjećujemo, a ti se podaci prikupljaju pasivno jer im mi kao korisnici ne dajemo dopuštenje da te podatke prikupljaju
<ul style="list-style-type: none"> prijave na različite stranice, prijave na liste elektroničke pošte te kolačići koje prihvaćamo prilikom služenja pojedinim internetskim stranicama 	<ul style="list-style-type: none"> tragovi objava trećih strana (lajkovi, komentari, dijeljeni sadržaji, itd.) prosljeđena elektronička pošta

USPOREDBA:

DIGITALNA TETOVAŽA	DIGITALNI OTISAK
<ul style="list-style-type: none"> stalna, trajna stvarana proaktivno (samoinicijativno) moguće upravljati i kontrolirati odraz samoizbora pozitivna? 	<ul style="list-style-type: none"> privremen stvaran pasivno može biti nenamjeren može biti nekontroliran odražava nedostatak izbora

KAKO NAPRAVITI DATA DETOX?

- DATA DETOX = čišćenje (detoksikacija) podataka
- odjavite neaktivne profile na društvenim mrežama i iz elektroničke pošte; izbrišite kolačiće i povijest pregledavanja u svojim preglednicima ; napravite popis svih korisničkih imena kojima ste se ikada služili...

KAKO UKLJUČITI UPOZORENJA?

- Google alerts – omogućuje slanje upozorenja svaki put kada se ključna riječ (pa i vaše ime i prezime) koju odaberete pojavi u bazi tražilice Google

KAKO SE RIJEŠITI Google-a, TJ. KAKO GA ZAMIJENITI DRUGIM PREGLEDNICIMA?

- Gmail, kalendar i kontakti -- FastMail (plaća se), ProtonMail (besplatno uz plaćene opcije), Tutanota (besplatno uz plaćene opcije)
- Google Drive -- Resilio Sync (besplatno uz plaćene opcije), Tresorit (plaćeno)
- Google Chrome -- DuckDuckGo (besplatno), Safari (besplatno), Firefox (besplatno), Brave (besplatno), Vivaldi (besplatno), Tor (besplatno)
- Google Hangouts / Meet -- Jami (besplatno), Apple FaceTime (besplatno), Microsoft Teams (besplatno)
- Google Analytics -- Fathom (plaća se), Simple Analytics (plaća se), Plausible (plaća se)
- Youtube-nocookie -- YouTube neće pohranjivati podatke o posjetiteljima na stranice na vašoj web lokaciji s ugrađenim videozapisima s YouTubea osim ako posjetitelji ne komuniciraju s tim videozapisima.

APLIKACIJE za instalaciju na računalu¹:

- **Lightbeam** (software) – nastavak za Firefox koji korisniku vizualizira posjećene stranice
- **uBlock** (uBlock Origin) – besplatno proširenje preglednika otvorenog koda za filtriranje sadržaja, uključujući blokiranje oglasa
- **Cookie Auto Delete** – proširenje koje pomaže brzo brisanje kolačića s kartice kada se ona zatvori

¹ Kupnjom u Trgovini Play.

PITAJ SE, PITAJ!

- 1) Gdje i što objavljujem?
- 2) Tko to sve može vidjeti?
- 3) Može li to nekoga uvrijediti?
- 4) Sviđa li mi se da me drugi po tome procjenjuju?
- 5) Što se može dogoditi ako to vide moji roditelji, učitelji, prijatelji?
- 6) Što mi se najgore može dogoditi ako to objavim?
- 7) Bi li mi se sviđalo da to drugi objave o meni?
- 8) Ako ja ne smatram da je nešto uvredljivo za moga prijatelja, mogu li biti siguran da i on osjeća isto?

SAVJETI:

- dobro razmisli prije nego što nešto objaviš na mreži
- možda će ti nekada biti neugodno zbog nečeg što ti je danas simpatično
- sve što objaviš svatko može kopirati i tako se informacija širi velikom brzinom
- ako i obrišeš nešto što nije primjereno, to ne znači da je nestalo s Interneta
- analizirajući tvoje digitalne tragove, svatko može steći mišljenje o tebi
- drži do svojega digitalnog ugleda!